Artikeloversiat

Forfatteroversigt

Føla med

Om

Kontakt

SPROGMUSEET Redaktør: Ole Stig Andersen

Døvblindblevne og tegnsprog

Af Julie Hansen 29. april 2009 • I kategorien Tegnsprog • 🖶 🖂 🚮 🧳

Personer der er døvblinde har en kombineret syns- og hørenedsættelse, som begrænser deres deltagelse i samfundet. I stedet for at bruge syns- og høresanserne må de støtte sig til deres øvrige sanser, som føle- og berøringssanserne, lugt- og smagssanserne, foruden at støtte sig til deres hukommelse og benytte sig af logiske slutninger.

Døvblindblevne kan deles op i to grupper:

- 1) Tegnsprogede døvblindblevne, som består af primært døve døvblindblevne, der indtil de blev blinde, har levet et normalt døveliv, hvor de har gået på døveskole og kommunikeret på tegnsprog;
- 2) Ikke-tegnsprogede døvblindblevne, som består af
 - a) primært blinde døvblindblevne, der er født blinde og som senere i deres liv mister hørelsen;
 - b) personer med erhvervet døvblindhed, dvs. personer, der er født med normal syns- og høresans, men som har mistet disse senere i livet f.eks. pga. sygdom eller traume og
 - c) ældre døvblindblevne, dvs. personer, der er født med syns- og høresans, men som senere i livet har mistet disse pga. alderen.

Gruppe 2 har altså dansk som modersmål.

Døvblindhed kan være aldersrelateret, men kan også skyldes sygdommen Ushers Syndrom, som er den hyppigste årsag til døvblindhed hos yngre personer. Sygdommen er arvelig og begge forældre kan bære det gen, der forårsager den. Ushers Syndrom kan deles op i typerne Usher I, Usher II og Usher III.

Personer med Ushers Syndrom er født med hørenedsættelse af større eller mindre grad, da sygdommen forårsager defekter i det indre øre, i den del der kaldes cochlea (sneglen). Foruden hørenedsættelsen har de også øjensygdommen Retinitis Pigmentosa, som langsomt nedbryder øjets nethinde og med alderen giver tunnelsyn.

Personer med Usher I er født døve og vokser derfor op med tegnsprog. Da deres syn med tiden bliver ringere og synsfeltet indsnævres, får de dog efterhånden problemer med at aflæse tegnsproget og må derfor gøre brug af den taktile sans, dvs. sansning fra det man føler på huden, samt benytte sig af logiske slutninger.

Kommunikationsformen kaldes ofte taktilt tegnsprog, da den er baseret på døves tegnsprog. De vigtige elementer i døves tegnsprog, som mimik og kropssproget, må dog i stedet udtrykkes gennem hænderne eller kropsbevægelser.

Følgende tre sætninger på dansk tegnsprog viser forskellige betydninger for ellers samme tegn, hvor det er mimikken, der afgør betydningen af sætningerne. Mimikken i de tre eksempler varer lige så længe som udførelsen af de manuelle tegn:

Du er godt nok træt!

Mimik: bekræftende (nik og hævede øjenbryn)

Tegn: TRÆT PEG+modtager

Du er da ikke træt!

Mimik: negation (ryst på hovedet og rynkede øjenbryn)

Tegn: TRÆT PEG+modtager

Mimik: spørgende (hævede øjenbryn)

Tegn: TRÆT PEG+modtager

Desuden kan mange tegn forveksles, hvorfor ekstra information gives i form af stavning med håndalfabetet.

Døvblindblevne må også benytte sig af deres hukommelse og af at kunne drage logiske slutninger, da de kun kan mærke et tegns håndform og ikke præcist opfatte, hvor det udføres.

Som eksempel kan nævnes tegnet for KØKKEN, APPELSIN og KOLD, som har samme håndform og bevægelse, men som har hvert deres artikulationssted ved ansigtet.

Artikulationsstedet er det sted i tegnrummet, hvor et tegn udføres. Artikluationsstedet kan være kropsbundet (som på de tre billeder) eller udføres et andet sted i tegnrummet. Tegnrummet er det område omkring tegneren, hvor tegnsproget udføres. Det går fra lidt over tegners hoved til lidt under bæltestedet og i ca. en halv arms længde ud fra tegneren i en halvcirkel.

Pilene på billederne viser tegnets

bevægelse. De betyder, at de fire fingre mødes med tommeltotten og åbnes igen og at bevægelsen gentages i begge retninger – altså lukke/åbne/lukke/åbne

Seneste sprognyheder 🚵

Sprogforskerne fandt en skat i skoven | politiken.dk

Lille indsats styrker små børns sprog \mid www.dr.dk

Lad os komme det danske 'jantekomma' til 26/4 livs | politiken.dk

23/4 Ud med sproget - Berlingske Mener | www.b.dk

Unikt runefund i centrum af Odense | videnskab.dk

John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 | 4/1 www.nytimes.com

Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice | www.theguardian.com

Bill Funding Native Language Programs Passes | mtpr.org

Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music \mid wam.org.au

Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online | nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sprogmuseet.dk på et større kort

Mere i kategorien 'Tegnsprog'

Kan sprogvidenskab redde liv? – Om taktilt tegnsprog Ordbog over Dansk Tegnsprog i fare for at lukke Indiansk prærietegnsprog i Nordamerika Findes internationalt tegnsprog? Både ja og nej!

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog? Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish

Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet

Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?

Monica Scheuer til Jødiske efternavne

jane til Jødiske efternavne

InglêS til Sprogene i Mozambique

Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren? Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?

Henrik Klindt-Jensen til Ded borrijnholmska måled

Artikler om

Hvis man f.eks. siger: "Kaffen står i køkkenet" til en døvblind, må denne drage den logiske slutning, at det tegn der menes er KØKKEN og ikke hverken APPELSIN eller KOLD, da det ikke ville give mening at sige at "Kaffen står i appelsin" eller "Kaffen står i kold" (Dalum et al 1997: 23).

Taktil kommunikationen foregår firhændigt og den ideelle samtalestilling er hvor man sidder overfor hinanden, i samme øjenhøjde og sidder så tæt på hinanden som muligt, hvilket gør en samtalesituation meget intim.

I al samtale mellem to eller flere personer er det vigtigt med løbende feedback, der signalerer at man er med i samtalen og forstår og måske endda er enig i det der udtrykkes. I taktil kommunikation foregår feedback ved klem i hånden eller ved at bruge tegn, der f.eks. angiver enighed. I dansk tegnsprog bruger man foruden mimik og nik, tegn som f.eks. JA, ENIG og PASSER for at signalere at 'man er med'.

De fleste tror stadig at f.eks. dansk tegnsprog er dansk med hænderne, men det er det ikke. Dansk tegnsprog er et sprog i sig selv, med en grammatik der er væsentlig forskellig fra dansk. Tegnsprog er heller ikke internationalt. Men ligesom engelsk bruges af verdens hørende befolkning i mange internationale sammenhænge, så er amerikansk tegnsprog (ASL) også det tegnsprog, der bruges i internationale sammenhænge inden for døveverdenen. Desuden er der gestuno, et internationalt tegnsystem, der er udviklet af World Federation of the Deaf (WFD) tilbage i starten af 1970'erne. Groft sagt kan man sige at gestuno er tegnsprogs pendant til esperanto. Faktisk hedder det i dag International Sign, og har ikke længere meget tilfælles med datidens gestuno.

I dag tror jeg ikke længere at der er nogen inden for lingvistikkens verden, der mener at tegnsprog ikke er sprog på lige fod med talte sprog. Med snart halvtreds års forskning i tegnsprog skulle myterne i hvert fald gerne være aflivet.

En kendt døvblind: <u>Helen Adams Keller</u> (1880-1968) var en amerikansk forfatter og den første døvblinde, der fik en bachelorgrad. Hun rejste verden rundt og holdt foredrag om døvblindblevnes forhold.

Kilder

Dalum, Vibeke; Jeppesen, Ole; Myrup, Louise No & Pedersen Annegrethe. 1997. Taktil Tegnsprogskommunikation. Center for Tegnsprog og Tegnstøttet Kommunikation. København: F. Hendriksens Eftf.

Olesen, Birgitte R. & Jansbøl, Kirsten. 2005. At få en diagnose. Erfaringer fra mennesker med døvblindhed – et nordisk projekt. <u>VidensCentret for DøvBlindBlevne</u>. Herlev.

Rubino, F.; Hayhurst, A. & Guejlman, J. 1975. Gestuno. International sign language of the deaf. Carlisle: <u>British Deaf</u> Association.

Læs også:

- Findes internationalt tegnsprog? Både ja og nej! På Ole Stig Andersens opfordring (næsten for to år siden, undskyld Ole!) vil jeg her prøve at forklare, hvorfor der alligevel blev skrevet "internationalt tegnsprog"/"internationale tegn". da verdens første opera...
- Ordbog over Dansk Tegnsprog i fare for at lukke Ordbog over Dansk Tegnsprog er i fare for at blive lukket, såfremt der ikke snarest skaffes midler til den fortsatte drift....
- 3. Verdens første opera på tegnsprog opføres i Vejle Lørdag den 2. maj opfører den finske døveteatergruppe Teatteri Totti den romantiske opera The Hunt of King Charles på "internationalt tegnsprog" på Vejle Musikteater. Der er et par tankevækkende ting...
- 4. Kan sprogvidenskab redde liv? Om taktilt tegnsprog I Danmark bor der 10-15.000 døvblinde. Nogle af dem er døvblinde fra fødslen, andre er blevet det i en senere alder. Døvblinde kommunikerer via taktilt tegnsprog. Selvom det er lidt...

Tagget med: ASL, blinde, døve, esperanto, Gestuno, handicap, Plansprog, Tegnsprog

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk Biblen bogstaver børn Danmark Dansk Dialekter engelsk esperanto Formidling fransk identitet konsonanter Medier modersmål Musik Navne norsk Ord ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion romanske sprog russisk Sjov skriftsprog sprogdød Sproggeografi sprogkort Sprogpolitik sprogteknologi svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale Underholdning video vokaler

Arkiv	Resources
januar 2015 december 2014	Ethnologue: Languages of the World
november 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
maj 2014	LL-Map: Language and Location
marts 2014	Minority Rights Group
februar 2014	Omniglot. Writing Systems and
oktober 2013	Languages of the World
august 2013	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
marts 2013	World Atlas of Linguistic
januar 2013	Structures (WALS)
december 2012	
november 2012	-
oktober 2012	Resurser
september 2012	Bogstavlyd
juli 2012	Dansk sprognævn
juni 2012	Den danske ordbog
maj 2012	Dialekt.dk
april 2012	dk.kultur.sprog
marts 2012	Korpus.dk
februar 2012	Nye ord i dansk på nettet (NOIE
januar 2012	Ordbog over det danske sprog
december 2011	Ordnet. Dansk sprog i ordbøgel
november 2011	og korpus
oktober 2011	Sproget.dk
september 2011	Svenska Akademien
august 2011	∂ (Schwa.dk)
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	
august 2009	
juli 2009	

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.

maj 2009 april 2009 marts 2009

© 2016 SPROGMUSEET • Kører på WordPress. Tema baseret på Mimbo